Anul al 57-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 194 Miercuri 17 Iulie 1940
8 Pagini P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ȚARA
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
UNIV.-SPORT 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

NOUI DISCIPLINE ECONOMICE

Schimbări mari se petrec sub ochii noștri. Și în toate domeniile. Atâtea din principiile și sistemele care au stat până ieri la temelia vieții noastre organizate, guvernând interesele și raporturile dintre colectivitățile naționale, apar azi perimate, iar statele care nu le-au repudiat încă definitiv sunt pe cale de-a o face.

De această răsmeriță n'a scăpat, firește, nici spațiul activităților economice. Ceeace apărea până acum ca legi stabilite și verificate de experiență, în câmpul faptelor economice, este azi contestat și răsturnat, pentruca disciplini noui și factori noui să se afirme în determinarea, organizarea și dirijarea activităților economice.

Toată lumea a crezut și a lucrat în virtutea principiului liberalismului economic, de care este legată însăși structura socială și politică a societății contimporane, ca și însuși nivelul civilizației pe care l-am atins. Peste tot acest principiu este azi repudiat, pentru ca în locul lui să se afirme principiul economiei organizate, sprijinit pe intervenționism și autoritarism.

Economia națională și cea internațională au fost guvernate, precum se știe, până acum, de principiul cererii și al ofertei, socotit drept legea legilor în știința clasică a economiei politice. Azi influența acestui principiu este în accentuată scădere și tendința este să se sustragă de sub tirania lui formarea prețurilor și cursul tuturor transacțiilor, printr'o economie dirijată, care, reglementând atât producția cât și consumul, să poată stabili un echilibru între necesități și bunuri, cum și o remunerație rațională a muncii, care să asigure tuturor factorilor social-economici un standard ridicat de viață.

Prin iureșul revizuirilor vor trece, desigur, multe din valorile și principiile consacrate. Primatul muncii și al competenței cată să pună frână speculațiunilor și intreprinderilor de aventură; dreptul la beneficiu și la rentă — așa cum se propovăduește în noule sisteme — nu va mai fi liber și nelimitat ca până acum, ci îngrădit de criterii obiective: muncă, iscusință, investiții și în aceeași măsură se va da satisfacție laturii sociale a problemei, urmărindu-se stabilirea unei mai juste repartizări a remunerației între capital și muncă.

Aurul însuși se pare că va fi scos din funcțiunile lui senioriale de până acum, spre a se șterge și în chipul acesta anomalia coexistenței de state proletare și de state uzurare.

Fără rezerve de materii prime, fără mână de lucru și resurse coloniale, fără concursul acelui *nervus rerum* care este aurul, Germania a arătat oamenirii, cum scria de curând în „Das Reich", un economist român, protagonist al economiei organizate, potențialul ce rezidă în munca disciplinată și în voința de-a învinge vitregia materiei.

Chiar factorii psihici și morali, cum ar fi încrederea sau neîncrederea într'un regim economic sau politic, în stabilitatea monetară, în creditul statului, în venirea sau încetarea prosperității, în sorții de pace sau de război, care știm ce rol hotărîtor jucau în mersul afacerilor, în deslănțuirea mișcărilor depresive sau a „boom"-urilor, au început să fie stăpâniți și canalizați în direcția interesului colectiv, sub regimul economiilor autoritare.

Toată lumea știa în țările cu astfel de regimuri, că pacea nu mai poate ține, că războiul bate la ușe. Nu s'au înregistrat totuși, cum ni s'ar fi părut firesc, cu credințele noastre din trecut, nici retrageri de depuneri, nici lichidări de afaceri, nici dosiri de mărfuri și scumpiri catastrofale. Și aceasta, pentrucă în Germania, toată lumea, dela lucrător până la șeful statului, credea și LUCRA pentru victorie.

DOCTRINA LUI MONROE
FAȚĂ DE SITUAȚIA INTERNAȚIONALĂ DE AZI

de I. LUGOSIANU

La 2 Decembrie 1823, James Monroe, al cincilea președinte al Statelor-Unite, adresa congresului american, celebrul mesagiu, care definea politica Americei față de Europa și care, după mai bine de un secol, este invocat și astăzi spre a justifica politica de neintervenție continentală în general și de neintervenția americană în special.

Președintele punea în mesagiul său trei principii fundamentale, care stau la temelia așa zisei doctrine a lui Monroe, atât de des invocată și adeseori tot atât de puțin cunoscută.

Prima idee enunțată de Monroe era că cele două continente americane, dobândindu-și libertatea și independența, nu mai pot fi considerate ca obiecte de colonizare de către niciuna din Puterile europene.

In al doilea rând, Monroe preciza față de Puterile europene ale Sfintei Alianțe că Statele Unite consideră ca primejdioasă pentru pacea și siguranța lor orice incercare din partea acelora de a-și extinde sistemul lor politic în emisfera americană; că o asemenea incercare față de ori ce Stat american ar fi socotită ca o manifestație ostilă față de Statele Unite, sub orice formă s'ar produce.

In fine, in al treilea rând, Monroe declara că Statele-Unite nu vor interveni în afacerile interne ale niciunei Puteri europene; că vor considera guvernele lor de fapt din Europa ca guverne legitime; că vor cultiva relații amicale cu acele Puteri și nu vor interveni în războaiele dintre ele decât în cazurile când drepturile americane vor fi atinse sau serios amenințate.

Neamestec al Europei în țările celor două Americi sub nici o formă și în niciun caz; neintervenția Americii în afacerile europene, decât cu titlu strict defensiv, iată în linii mari principiile fundamentale ale doctrinei lui Monroe.

La originile ei, faimoasa doctrină, care a slujit atâta vreme drept bază politicii americane față de Europa, a fost inspirată de pretențiile Sfintei Alianțe de a interveni în America spre a restabili autoritatea monarhiei spaniole asupra fostelor ei colonii. Această amenințare a dispărut de mult. Doctrina lui Monroe a rămas în largă măsură la temelia politicii americane, dar cu atâtea nuanțe și cu atâtea transformări, încât autorul ei și-ar recunoaște cu greu opera în înfățișarea ei de azi.

„Vă lăsăm în pace la voi acasă; lăsați-ne în pace la noi acasă", cam aceasta ar fi formula populară a doctrinei lui Monroe. In realitate, ea este mai mult și mai puțin de cât aceasta în același timp.

In tot cursul secolului al 19-lea, Statele-Unite s'au ocupat aproape exclusiv de desvoltarea uriașelor lor posibilități. Marea desvoltare extracontinentală a imperialismelor europene le-a lăsat aproape indiferente. In lume erau destule teritorii libere pentru colonizările europene, iar Statele Unite deveniseră prea puternice spre a mai fi ele însele obiectul vreunei amenințări de colonizare politică. In schimb, o emigrație europeană continuă de zeci de milioane de oameni a constituit un fel de colonizare individuală, care a dus dealtfel la propășirea Americii, dându-i brațe noi de muncă și noi consumatori.

Către sfârșitul secolului al 19-lea, Statele Unite devin o Putere mondială și incep să facă o politică mondială. Victoria asupra Spaniolilor în războiul din 1898 le aduce ceeace mai rămânea din Antilele Spaniole, precum și Cuba și Porto-Rico în Atlantic și Filipinele în Pacific. Douăzeci de ani mai târziu, intrarea Statelor-Unite în războiul mondial, participarea lor hotărîtoare la noul Statut european și mondial, acordurile navale de la Washington, care consacrau paritatea flotei americane cu cea engleză și în fapt superioritatea ei în Pacific, dădeau Statelor Unite conștiința puterii lor, rolului lor și intereselor lor mondiale.

Deși mai redus ca extindere, războiul european din 1939-40 punea în realitate problema Statutului lumii intregi. Ciocnirea violentă între izolaționiști și intervenționiști dove-

(Continuare in pag. 2-a)

PE FRONT

Ducele în mijlocul ostașilor săi

D. prim-ministru Ion Gigurtu către plugărimea română

„Rostul guvernului naționalist de azi este ca țăranul să se poată bucura de rodul muncii lui"

D. inginer Ion P. Gigurtu, președintelee Consiliului de miniștri și șeful Statului major al Partidului Națiunii, a rostit Duminecă la ora 19, la posturile noastre reunite de radiodifuziune, în cadrul „Orei Națiunii", următoarea cuvântare:

Guvernul condus de mine are două misiuni: să apere hotarele țării și să asigure plugărimei și în general agriculturei o desvoltare, fără de care țara noastră nu poate merge înainte așa cum trebue.

Gândul Majestății Sale Regelui pentru plugărime a fost din prima zi a Restaurației, dar nu a putut fi împlinit așa cum ar fi voit. Azi nimic nu mai stă în cale ca această dorință regească să se înfăptuiască deplin. Mai mult, problema prețurilor agricole, fără de care nu putem să găsim soluția adevărată, se rezolvă mai ușor azi, prin faptul că aceste prețuri nu vor mai depinde de prețurile internaționale, de capitalismul speculator mondial.

Se cer două condițiuni pentru ca să reușim în dorința noastră pentru progresul rapid al satelor, două părți trebue să voiască acest lucru. In primul rând plugărimea însăși și în al doilea rând guvernul și administrația țării.

Guvernul nu poate face nimic, dacă plugărimea, agricultorii nu sunt pătrunși de credința că ei pot lucra mai bine ca până acum,

D. ing. ION GIGURTU

că ei sunt temelia Statului român și că, dacă își iubesc această țară, ei — temelia — trebue să fie tare, din ce în ce mai tare.

„Fără muncă nu se poate face nimic"

O încredere în buna noastră credință și în hotărîrea noastră de a ridica această țară și apoi o încredere în puterea ce o pot găsi în sufletul lor să ajute cu toată voința la această ridicare.

Fără muncă nu se poate face nimic. Nimeni nu știe mai bine ca țăranul acesta, o muncă bună și făcută la timp prețuește îndoit. Munca este un dar dela Dumnezeu, nu e o rușine cum spun agitatorii cari vor să ne distrugă neamul. Numai după o muncă bine făcută, omul se simte bine și e fericit. Dar bine înțeles munca trebue să fie cu dreptate răsplătită și aceasta intră în atribuțiunile guvernului naționalist de azi. Naționalist înseamnă guvern pentru ridicarea neamului românesc, pentru punerea românilor în toate drepturile lor în această țară. Cum trei sferturi din populația românească, dacă nu mai mult, trăește la țară din agricultură, este pe înțelesul tuturor, că rostul acestui guvern este în primul rând ridicarea agriculturei.

PRIN MUNCA LA O VIAȚA DEMNĂ, LA O VIAȚĂ FRUMOASĂ

Dar vorbeam de nevoia de a munci a poporului nostru. Lupta între popoare pentru a-și menține sau cuceri dreptul de trăiu pe locurile unde se găsesc sau pentru a-și cuceri altele, încât poporul care nu înțelege nevoia lui de a munci și de a progresa de bună voe și nu face aceasta cu entuziasm și bucurie, va fi învins de alte popoare și atunci va munci ca un supus, ca un rob pentru propășirea neamurilor străine. Țăranul român care a știut timp de 17 sute de ani, să se menție pe aceste locuri, care a luptat cu toate hoardele barbare, cari au năvălit peste aceste meleaguri, care a știut să-și păstreze limba atunci când limba oficială era alta, acest popor — am toată încrederea — va înțelege chemarea vremii. Mândria ce l-a ținut în trecut, când spunea că e român, adică din spiță romană, a legionarilor lui Traian, care au stăpânit lumea, această mândrie trebue s'o păstreze și azi. Dar în această mândrie trebue să găsească puterea de a se ridica prin muncă la o viață demnă, la o viață frumoasă, care să facă din satele noastre centre de muncă, dar și de bucurie, frumoase și vesele, cum e firea noastră bună și cu încredere în viitor.

Munca făcută cu plăcere este singura muncă spornică, dar ea trebue făcută și cu îngrijire. Femeea rostită în gospodărie poate împlini multe lipsuri. Cea mai mică pagubă care s'ar putea împiedica, are o însemnătate mare pentru întreaga țară. Vă voiu da numai câteva pilde, ca să vă dați seama ce însemnătate mare are pentru țară cea mai mică pagubă sau cel mai mic progres făcut în o gospodărie țărănească. Dacă femeea gospodină sparge numai cinci ouă din năbăgare de seamă, la 4.000.000 de gospodari, aceasta înseamnă 20.000.000 de ouă sparte sau 30—40.000.000 lei pagubă pentru țară. Doi pui morți din neîngrijire, fac pentru toate gospodăriile 8 milioane de pui sau două sută de milioane lei. Dar cinci pui mai mult de fiecare gospodărie, înseamnă un câștig pentru țară de cel puțin 500 de milioane. Trei metri de pânză țesută în casă din in sau cânepă mai mult, înseamnă 12 milioane metri și atinge valoarea de un miliard. Am vrut numai să arăt și aș dori să fiți convinși de acest lucru, că bogăția țării depinde numai de munca voastră bine înțeleasă.

GRIJA GUVERNULUI PENTRU ȚARANI

Rostul guvernului naționalist este ca voi să vă puteți bucura de rodul muncii voastre.

Pentru aceasta, avem nevoe în primul rând de o administrație cinstită și înțelegătoare a rosturilor noui din ziua de azi. Am convingerea, că această administrație, care în cele mai multe cazuri pornește tot din satele noastre, va înțelege singură timpurile noui, dacă nu, o spun hotărît, va trebui să le înțeleagă.

In al doilea rând vom căuta să asigurăm prețuri bune pro-

(Continuare in pag. 2-a)

Mareșalul Petain își desemnează succesorul la șefia statului francez

Vichy, 14 Rador). — Agenția „Havas" transmite următoarele:

Monitorul Oficial publică la 13 Iulie, actul constituțional No. 4 în următoarea redactare:

Noi Philippe Petain, mareșal de Franța, șef al Statului francez, văzând legea din 10 Iulie 1940, decretăm următoarele:

ART. 1. — Dacă din ori și ce cauze, înaintea ratificării de către națiune a noii Constituții, vom fi împiedecați a exercita funcția de șef al statului, d. Pierre Laval, vicepreședintele consiliului de miniștri, își va asuma de plin drept această funcțiune.

ART. 2. — In cazul când d. Pierre Laval ar fi împiedecat și d-sa din orice cauze, va fi la rândul său înlocuit de o persoană ce va fi desemnată de majoritatea de 7 voturi ale consiliului de miniștri.

D. PIERRE LAVAL

Guvernul francez își va stabili sediul în regiunea Parisului

In acest scop s'a intervenit pe lângă guvernul german pentru eliberarea orașului Versailles și a cartierului ministerelor din Paris

Vichy, 14 (Rador). — Agenția „Havas" transmite:

După cum se știe, mareșalul Pétain a făcut cunoscut, prin discursul său ținut la radio, că guvernul francez își propune să-și stabilească sediul în teritoriul ocupat și că în acest scop a cerut guvernului german să elibereze orașul Versailles și cartierul ministerelor din Paris.

Această hotărîre a fost luată în deplină independență. Era logic ca guvernul care n'a voit să părăsească teritoriul francez și care a ținut să împărtășească soarta națiunii, să vrea acum să lucreze la îndeplinirea misiunii ce și-a asumat, fiind cât mai aproape de populațiile care vor avea cel mai mult de suferit. Dacă întoarcerea sa în regiunea Parisului se realizează, se înțelege dela sine că guvernul va trebui să se bucure acolo de o autonomie completă. El este ferm hotărît să nu facă această deplasare, decât dacă va obține în prealabil toate garanțiile necesare, care să-i asigure o independență deplină, și reprezentanților diplomatici străini acreditați pe lângă el exercițiul deplin al libertăților internaționale.

„MANIFESTĂRILE NOUEI ORIENTĂRI POLITICE A ROMÂNIEI VOR CONSTA NUMAI DIN FAPTE CONCRETE"

„IEȘIREA DIN SOCIETATEA NAȚIUNILOR ESTE UN PAS PE ACEASTĂ CALE", — DECLARĂ D. MINISTRU MANOILESCU REPREZENTANTULUI LA BUCUREȘTI AL AGENȚIEI D. N. B.

Berlin, 14 (Rador). — *Toate ziarele germane publică următoarea declarație, făcută de d. Mihail Manoilescu, ministrul de externe, rprezentantului la București al agenției „DNB", în legătură cu ieșirea României din Societatea Națiunilor:*

„Manifestările noui orientări politice a României vor consta numai din fapte concrete:

„Ieșirea din Societatea Națiunilor este un pas pe această cale.

„Altele vor urma, căci noi suntem hotărîți să rupem cu trecutul. Avem ferma voință să consolidăm raporturile noastre politice cu Marele Reich german și să creiem, între poporul german și cel român, raporturi de colaborare prietenească de o valoare nepieritoare".

GESTUL M. S. REGELUI

Am anunțat ieri, că Majestatea Sa Regele, în Inalta Sa solicitudine pentru refugiații basarabeni și bucovineni, a binevoit a dispune ca Fundațiile Regale să pună la dispoziția țăranilor meseriași refugiați, gospodăriile gata instalate din Muzeul Statului dela Sosea, urmând ca din produsul meseriei lor să se poată întreține și în acelas timp, Majestatea Sa a mai dispus ca din vânzarea zilnică la librăria Fundațiilor Regale, ca și din vânzarea făcută la „Luna Cărții" pe toată durata ei, o cotă de 10% să fie afectată ajutorării refugiaților basarabeni și bucovineni.

Gestul Majestății Sale Regelui, în aceste zile de restriste naționale, are înțelesul profund al strânsei legături sufletești ce există între Dinastie și întregul popor românesc.

Durerea acelora, cari au fost nevoiți să-și părăsească pământul și gospodăria, este adânc resimțită de Suveranul țării și Majestatea Sa Regele, în grija Sa pentru ei, a veghiat și a dispus ca toate măsurile să fie luate pentru ușurarea traiului celor loviți, atât de nedrept, de soartă.

Prin măsura luată de Majestatea Sa Regele, țăranii meseriași din Basarabia și Bucovina, olari, cioplitori în lemn, cojocari, dregători de covoare, vor putea lucra în gospodăriile din Muzeul Statului și își vor putea astfel agonisi o existență mai ușoară prin munca lor și din meseriile ce le exercitau în locurile de unde urgia vremurilor i-a izgonit.

IA SEAMA CE VORBEȘTI ȘI UNDE VORBEȘTI CA NU ȘTII CINE ASCULTA.

SCRUTÂND OCEANUL

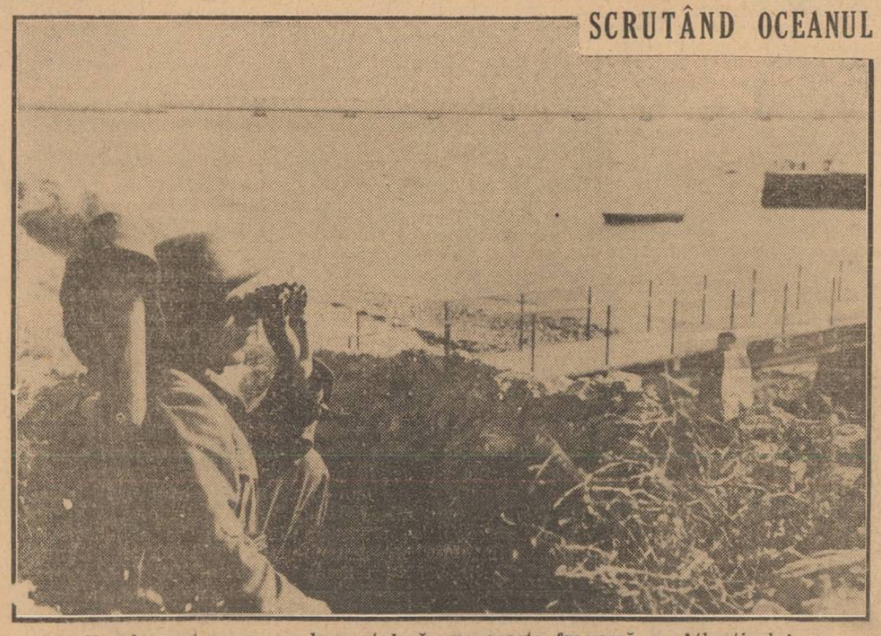

Un observator german la postul său pe coasta franceză a Atlanticului

Cutremur inregistrat la București

Observatorul astronomic din Capitală ne comunică:

„In ziua de 14 Iulie, ora 8, 5 min. și 6 sec., s'a înregistrat la Observatorul astronomic din București un cutremur, al cărui epicentru se găsește la o depărtare de 8800 km.

Inregistrările au durat mai bine de o oră iș jumătate".

BULETIN ARHEOLOGIC ȘI NUMISMATIC

COMORI INSTRĂINATE

7. Tezaurul din Sân-Miclăușul Mare (I)

de CONST. MOISIL

Un tezaur de obiecte antice, cari ca număr și bogăție rivalizează cu cele dela Pietroasa, dar ca artă sunt cu mult mai omogene, a fost descoperit în anul 1799 tocmai la granița de vest a României actuale, în satul Sân-Miclăușul-Mare, din județul Timiș-Torontal.

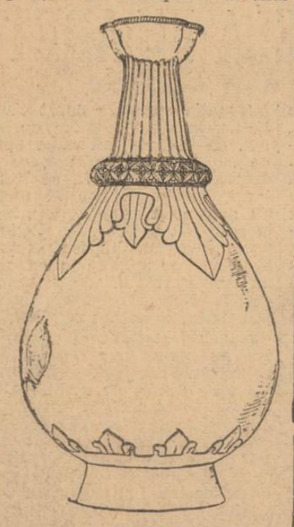

Fig. 1

Compus din 23 de obiecte, toate de aur, el a intrat în Muzeul imperial din Viena; noi am fi avut însă prilejul să-l recuperăm după războiul mondial pentru țara și știința românească.

Deși descoperit în pământ românesc, arheologii noștri n'au studiat acest important tezaur; afară de o scurtă descriere a lui Alexandru Odobescu, nici o altă expunere asupra lui nu se găsește în literatura noastră arheologică.

Dintre învățații străini, primul care a publicat o descriere amănunțită a obiectelor din acest tezaur a fost Iosif Hampel din Budapesta (1884), iar apoi diferiți alți arheologi, mai ales germani și unguri, au scris studii generale sau parțiale asupra lui.

Aruncând o privire generală asupra obiectelor din acest tezaur, constatăm că toate sunt vase de aur, mai ales de băut, ca garafe, căni, cești, pahare și un corn de băut (rhiton) și între ele o solniță. De asemenea toate sunt executate cu multă măiestrie și bogat împodobite cu ornamente geometrice și florale și uneori cu scene de luptă și de vânătoare, ori cu reprezentări de o concepție cu totul neobișnuită și curioasă.

Dela prima vedere, aceste obiecte fac impresia produselor artei greco-scitice sau greco-barbare, ce s'a desvoltat dealungul veacurilor în regiunile dela nordul Mării Negre și pentru arheologii obiectivi chestiunea aceasta rămâne indiscutabilă.

Dar pe câteva dintre ele sunt grave inscripții, mai lungi sau mai scurte, în caractere ce seamănă uneori foarte mult cu literele grecești, dar alteori sunt cu totul necunoscute. Incercările ce s'au făcut de a se descifra aceste inscripții n'au dat până acum nici un rezultat; dimpotrivă, au

(Continuare in pag. 2-a)